

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 9Co/50/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8119215311
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 04. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Jančíková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8119215311.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Jančíkovej a členov senátu JUDr. Jozefa Angeloviča a JUDr. Mareka Kohúta, v spore žalobkyne: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. D. XX, XXX XX E., zastúpená: JUDr. Milan Szöllösy, advokát, so sídlom Mlynská 28, 040 01 Košice, proti žalovanému: Slovenská kancelária poisťovateľov, so sídlom Bajkalská 19B, 826 58 Bratislava, IČO: 36 062 235, zastúpený: KOOPERATIVA POISŤOVŇA, a.s Vienna Insurance Group, so sídlom Štefanovičova 4, 816 23 Bratislava, IČO: 00 585 441, o náhradu škody titulom straty na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri invalidite, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Prešov, č. k. 14C/49/2019 – 227 zo dňa 10.5.2022 takto

rozhodol:

I. P o t v r d z u j e rozsudok vo výroku II. a III.

II. M e n í rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni úrok z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 9.510,42 eur od 3.9.2020 do 28.10.2020, vo výške 5 % ročne zo sumy 738,40 eur od 16.9.2020 do 28.10.2020, vo výške 5 % ročne zo sumy 268,89 eur od 25.3.2022 do zaplataenia, vo výške 5 % ročne zo sumy 29,54 eur od 16.4.2022 do zaplataenia, vo výške 5 % ročne zo sumy 767,95 eur od 16.5.2022 do zaplataenia, a to všetko v lehote do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

III. V prevyšujúcej časti výrok o zamietnutí žaloby p o t v r d z u j e.

IV. Žalobkyni proti žalovanému p r i z n á v a náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorej rozhodne súd prvej inštancie v lehote do 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 14C/49/2019 – 227 zo dňa 10.5.2022

v I. výroku zastavil konanie v časti istiny vo výške 93,33 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 93,33 eur od 3.9.2019 do zaplataenia,

v II. výroku uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni zaostalú náhradu straty na zárobku pri invalidite v sume 32 918,41 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 7 333,63 eur od 3.9.2019 do zaplataenia, úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 10 248,82 eur od 29.10.2020 do zaplataenia, úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 13 518,54 eur od 25.3.2022 do zaplataenia a úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 751,04 eur od 16.4.2022 do zaplataenia, a to všetko v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku,

v III. výroku uložil žalovanému vyplácať žalobkyni náhradu straty na zárobku pri invalidite vo forme peňažného dôchodku vo výške 780,58 eur mesačne počnúc dňom 1.5.2022 do budúca, a to vždy do 15. dňa nasledujúceho mesiaca,

v IV. výroku v prevyšujúcej časti zamietol a

v V. výroku priznal žalobkyni nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v plnom rozsahu.

2. Žalobkyňa sa žalobou doručenou súdu dňa 4.10.2019 domáhala, aby súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť jej zaostalú rentu a súčasne aby žalovaného zaviazal vyplácať žalobkyni mesačnú úrazovú rentu vždy do 15. dňa nasledujúceho mesiaca s príslušenstvom a zároveň priznal jej nárok na náhradu trov konania. V žalobe žalobkyňa uviedla, že pri dopravnej nehode utrpela zranenia a svoj nárok odôvodnila s poukazom na ust. § 420, § 427 a nasl. Občianskeho zákonníka, ako aj na zákon č. 381/2001 Z. z. a dôvodila, že za škodu na zdraví zodpovedá nepoistený prevádzkovateľ a vodič motorového vozidla, ktorým bola škoda spôsobená na základe objektívnej zodpovednosti a priamy nárok proti žalovanému na plnenie nárokov z garančného fondu je daný práve podľa § 24 ods. 2 písm. b) a ods. 3 zákona č. 381/2001 Z. z..

3. Žalovaný žiadal žalobu v celom rozsahu zamietnuť a zaviazat' žalobkyňu na náhradu trov konania, pričom nárok žalobkyne v celom rozsahu neuznal.

4. Žalobkyňa podaním zo dňa 3.9.2020 zmenila žalobu vzhľadom na zmenu právnej úpravy, ktorá nadobudla účinnosť dňom 1.12.2019. Zmenou žaloby požadovala, aby bol žalovaný zaviazaný zaplatiť jej zaostalú náhradu za stratu na zárobku pri invalidite v sume 17 675,78 eur, 5 % ročný úrok z omeškania zo sumy 7 426,96 eur od 3.9.2019 do zaplataenia, 5 % ročný úrok z omeškania zo sumy 10 248,82 eur od 3.9.2020 do zaplataenia, a tiež aby bol zaviazaný vyplácať žalobkyni náhradu za stratu na zárobku pri invalidite vo forme peňažného dôchodku mesačne v sume 751,03 eur počnúc dňom 1.9.2020 do budúca, a to vždy do 15. dňa nasledujúceho mesiaca s 5 % úrokom z omeškania ročne z každej mesačnej dávky od 16. dňa mesiaca do zaplataenia. Pri určení výšky náhradu za stratu na zárobku pri invalidite žalobkyňa vychádzala z pravdepodobného priemerného zárobku zodpovedajúceho priemernej mesačnej mzde v národnom hospodárstve SR.

5. Uznesením č. k. 14C/49/2019 - 58 zo dňa 26. októbra 2020 súd prvej inštancie pripustil zmenu žaloby spočívajúcu v jej rozšírení.

6. Podaním zo dňa 25.3.2022 žalobkyňa vzala žalobu späť v časti sumy 93,33 eur s príslušenstvom a žiadala, aby súd zastavil konanie ohľadom tejto sumy, keďže žalovaný uhradil úrazovú rentu v sume 93,33 eur. Žalobkyňa tiež nárok ku dňu 30.4.2022 kapitalizovala so zohľadnením čiastočnej úhrady na celkovú sumu 32 918,41 eur, pričom kapitalizovala náhradu za stratu na zárobku po práceneschopnosti aj za obdobie od 1.1.2021 do 31.12.2021 v sume 9 209,52 eur (vychádzajúc z priemerného zárobku po valorizácii vo výške 1.050,96 eur pri valorizačnom percente zvýšenia 2,3 % a vychádzajúc z invalidného dôchodku vo výške 283,50 eur, a teda mesačnej rente vo výške 767,46 eur za 12 mesiacov) a za obdobie od 1.1.2022 do 30.4.2022 v sume 3.122,32 eur (vychádzajúc z priemerného zárobku po valorizácii vo výške 1.067,78 eur pri valorizačnom percente zvýšenia 1,6 % a vychádzajúc z invalidného dôchodku vo výške 287,20 eur, a teda mesačnej rente vo výške 780,58 eur za 4 mesiace).

7. Súd prvej inštancie uznesením vyhláseným na pojednávaní dňa 10.5.2022 pripustil rozšírenie žaloby spočívajúce v úprave žalobného nároku.

8. Súd prvej inštancie zistil tento skutkový stav:

- žalobkyňa bola dňa 31.8.2016 účastníčkou dopravnej nehody ako spolujazdkyňa v motorovom vozidle zn. Honda Civic, ev. číslo F., pričom voči vodičovi - G. H. bolo uznesením OR PZ v Prešove zo dňa 10.1.2017, ČVS: I./J. trestné stíhanie zastavené, nakoľko vodič na následky zranení zomrel.

- žalobkyňa mala v čase nehody 17 rokov a bola študentkou D. K. C. F. K., pričom prvý a druhý ročník strednej školy ukončila s celkovým hodnotením „prospela veľmi dobre“. Následne vzhľadom na jej zdravotný stav po nehode po povolenom odklade v trvaní dvoch rokov tretí ročník absolvovala v školskom roku 2018/2019 s celkovým hodnotením „prospela“ a štvrtý ročník v školskom roku 2019/2020 s celkovým hodnotením „prospela veľmi dobre“. Maturitnú skúšku žalobkyňa absolvovala dňa 15.5.2020, čím dosiahla úplne stredné odborné vzdelanie v študijnom odbore 7661 M sociálno-výchovný pracovník.

- žalobkyňa v čase nehody nemala žiaden príjem z pracovnej alebo obdobnej činnosti.

- z lustrácie v Sociálnej poisťovni vyplynulo, že žalobkyňa mala od 1.7.2018 až do dňa vykonania lustrácie, t.j. do dňa 12.4.2022, príjem z pracovnej činnosti iba v mesiaci január 2022 vo výške 100,05 eur v hrubom a v mesiaci február 2022 vo výške 191,- eur v hrubom.
- z lekárskej správy zo dňa 19.9.2017 vyplynulo, že pred nehodou bola žalobkyňa úplne zdravá, vážnejšie ochorenie neprekonalala. V čase vyšetrenia pre účely odborného posudku sa žalobkyňa pohybovala na mechanickom vozíku, ktorý ovládala hornými končatinami, nebola schopná samostatnej chôdze, postaviť sa vedela iba za opory francúzskych barlí a inej osoby a to na krátky čas.
- v odbornom posudku o invalidite zo dňa 19.9.2017 je konštatovaná invalidita v dôsledku úrazu s mierou poklesu schopností vykonávať zárobkovú činnosť v rozsahu 75 %.
- podľa odborného posudku zo dňa 1.10.2019 žalobkyňa je invalidná v dôsledku úrazu, pričom miera poklesu schopností vykonávať zárobkovú činnosť je určená v rozsahu 70 %. Predmetný posudok obsahuje v časti pracovnej rekomandácie ako navrhované pracovné zaradenie pôvodné „pracovisko“ – štúdium, najbližšia kontrola zdravotného stavu je plánovaná v októbri 2022.
- podľa lekárskej správy žalobkyňa mala nielen fyzické, ale aj psychické následky. Fyzicky je obmedzená v hybnosti ľavého kolena, má bolesti nôh a panvy, má veľké jazvy, viditeľné aj na krku a pri chôdzi je aktuálne odkázaná na používanie francúzskej barly. Z psychických následkov žalobkyňa má slabšiu pamäť a ťažšie sa sústreďuje s určenou diagnózou vážna duševná porucha po iných ťažkých poraneniach
- rozhodnutím Sociálnej poisťovne zo dňa 6.10.2017 bol žalobkyni počnúc dňom 20.10.2016 priznaný invalidný dôchodok v sume 326,- eur mesačne a súčasne počnúc dňom 1.1.2017 bol zvýšený na sumu 333,10 eur mesačne.
- rozhodnutím Sociálnej poisťovne zo dňa 30.11.2017 bol žalobkyni počnúc dňom 1.1.2018 zvýšený invalidný dôchodok na sumu 340,30 eur mesačne.
- rozhodnutím Sociálnej poisťovne zo dňa 29.11.2018 bol žalobkyni počnúc dňom 1.1.2019 zvýšený invalidný dôchodok na sumu 349,20 eur mesačne.
- rozhodnutím Sociálnej poisťovne zo dňa 30.10.2019 bol žalobkyni počnúc dňom 12.12.2019 znížený invalidný dôchodok na sumu 268,50 eur mesačne.
- rozhodnutím Sociálnej poisťovne zo dňa 28.11.2019 bol žalobkyni počnúc dňom 1.1.2020 zvýšený invalidný dôchodok na sumu 276,30 eur mesačne.
- rozhodnutím Sociálnej poisťovne zo dňa 3.12.2020 bol žalobkyni počnúc dňom 1.1.2021 zvýšený invalidný dôchodok na sumu 283,50 eur mesačne.
- počnúc dňom 1.1.2022 žalobkyňa poberá invalidný dôchodok vo výške 287,20 eur mesačne.
- priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca hospodárstva SR bola v roku 2017 vo výške 954,- eur.
- dňa 16.7.2020 žalobkyni žalovaný zaplatil 93,33 eur ako doplatok straty na zárobku (renta) od 20.10.2016, kedy žalobkyňa dovŕšila vek 18 rokov, až do septembra roku 2019.
- žalobkyňa uviedla, že nemá stály pracovný pomer a ťažko si hľadá nejakú prácu, pričom mala víziu pracovať ako sociálna pracovníčka, teda chcela vyštudovať sociálnu prácu, odbor sociálno-výchovný pracovník, pretože rada pomáha ľuďom, avšak v jej aktuálnom zdravotnom stave ľuďom pomáhať bohužiaľ nevie. V súvislosti s dopravnou nehodou má žalobkyňa zdravotné obtiaže, ktoré jej znemožňujú dochádzanie, sedenie i státie, a v dôsledku úrazu nie je schopná ani dlhšie sedieť, ani stáť a eviduje aj psychické problémy, resp. ako to sama nazvala, problémy s hlavou, keďže si nie je istá pri sčítavaní a odčítavaní, resp. práci s peniazmi. V štúdiu na vysokej škole žalobkyni bráni predovšetkým to, že vždy potrebuje mať niekoho pri sebe, kto by jej pomáhal a vzhľadom na svoj zdravotný stav - zranenie panvy, neobsedí na jednom mieste, a to ani na mäkkom, ani na tvrdom. Čo sa týka zlepšeného hodnotenia na konci štvrtého ročníka, žalobkyňa ozrejmla, že učitelia už prihliadali na výsledky počas celého štúdia, a teda ozrejmla, že nešlo o zlepšenie jej zdravotného stavu, ktoré by malo za následok, že sa dokázala viac naučiť. Žalobkyňa tiež uviedla, že sa snažila zamestnať, avšak nevie si predstaviť vlastne ani pozíciu, na ktorej by vedela pracovať vzhľadom na jej zdravotné obmedzenia. Aktuálne žalobkyňa pracuje na dohodu, avšak nedosahuje tam pravidelné zárobky a ani nevie, či vydrží vykonávať predmetnú prácu, nakoľko sa jedná o prácu v herni za kasou, kde vypláca výhry a pri prepočítavaní peňazí pociťuje, že jej na to hlava nestačí, a potom vznikajú aj škody. Žalobkyňa má v predmetnej dohode dojednanú hodinovú mzdu vo výške 4,- eur a za mesiac by si vedela privyrobiť približne 160,- eur.

9. Na zistený skutkový stav aplikoval ust. § 420 ods. 1, § 427, § 442, § 444, § 517 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, § 3 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka, § 11 ods. 6, ods. 7, ods. 8, § 15, § 24 ods. 2 písm. b) a ods. 3 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou

motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 2 ods. 1, § 3 ods. 1 až ods. 4, § 5 ods. 1 až 4, § 7 ods. 1, ods. 3, ods. 4, ods. 6, § 8 ods. 4, § 9 ods. 1 a ods. 3 zákona č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia a § 145 ods. 2 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len ako „CSP“).

10. Súd prvej inštancie v prvom rade zastavil konanie v časti o zaplatenie 93,33 eur z dôvodu čiastočného späťvzatia žaloby žalobkyňou v súlade s § 145 ods. 2 CSP, keďže mal aj za preukázané že v tejto časti došlo k plneniu úrazovej renty zo strany žalovaného v priebehu súdneho konania.

11. Následne súd prvej inštancie konštatoval, že medzi stranami nebol sporný ani skutkový stav ohľadom škodovej udalosti (príčiny) a záveru, že žalobkyňa utrpela v dôsledku dopravnej nehody škodu na zdraví (následku v širšom slova zmysle) a príčinnej súvislosti medzi škodovou udalosťou a následkom - poškodením zdravia a tiež nebolo sporné, že žalovaný je z titulu povinného zmluvného poistenia motorových vozidiel osobou zodpovednou za náhradu škody spôsobenej predmetnou dopravnou nehodou podľa § 24 ods. 2 písm. b) a ods. 3 zákona č. 381/2001 Z. z., keďže vozidlo, ktorým bola spôsobená škoda, nebolo v čase nehody poistené. Žalovaný však rozporoval následok v užšom slova zmysle, a to následok počívajúci v strate na zárobku.

12. Súd prvej inštancie na začiatku zdôraznil, že problematika náhrady straty na zárobku nie je dostatočne riešená právnymi predpismi, nie je dokonale prepracovaná a nemyslí na všetky prípady, ktoré sa môžu v praxi vyskytnúť, pričom prejednávaná vec je ukázkovým príkladom situácie, na ktorú právna úprava nemyslela, a preto súd prvej inštancie považoval za nutné v záujme spravodlivej ochrany porušeného práva žalobkyne za analogického použitia aj iných než civilnoprávných ustanovení slovenského právneho poriadku nastoliť vo veci podľa možností čo možno najspravodlivejšie usporiadanie práv a povinností medzi stranami sporu.

13. K námietke žalovaného, že by na strane žalobkyne bol odôvodnený nárok na náhradu straty na zárobku, keďže žalobkyňa pred nehodou nedosahovala žiaden príjem, a tak v dôsledku škodovej udalosti nedošlo k ujme v jej majetkovej sfére týkajúcej sa zárobku, súd prvej inštancie uviedol, že žalobkyňa patrí náhrada straty na zárobku pri invalidite z dôvodu, že žalobkyňa nie je schopná zapojiť sa do pracovného procesu a hoci u nej absentuje jedna exaktná veličina pre výpočet náhrady straty na zárobku pri invalidite, nemožno iba stroho uzavrieť, že vzhľadom na to, že pred nehodou nedosahovala žiadne príjmy, nebola jej v tomto smere spôsobená žiadna škoda. Práve naopak, je podľa názoru súdu prvej inštancie preukázané, že v dôsledku poškodenia zdravia spôsobeného škodovou udalosťou nie je schopná nájsť si takú prácu, akú by mohla vykonávať pri bežnom chode vecí, ak by neutrpela poškodenie zdravia. Škodová udalosť zasiahla do jej Ústavou SR garantovaného práva na slobodnú voľbu povolania, prípravy naň a práva podnikat' alebo vykonávať inú zárobkovú činnosť (čl. 35 ods. 1 Ústavy SR), keďže žalobkyňa je v dôsledku predmetnej nehody invalidná s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v rozsahu 70 % (a do 30.9.2019 dokonca v rozsahu 75 %) a preto nemôže byť na ťarchu žalobkyne, že do tohto zásahu došlo ešte v čase, keď bola študentkou. Podľa súdu prvej inštancie by bolo nespravodlivé, neprímerane tvrdé a prísne formalistické pristupovať k posudzovaniu vzniku nároku na náhradu straty na zárobku pri invalidite iba vychádzajúc z toho, že poškodený ako študent pred nehodou nedosahoval žiaden príjem, o ktorý by bol v dôsledku poškodenia zdravia ukrátený. Neschopnosť žalobkyne vykonávať prácu pritom súd prvej inštancie posúdil ako priamo súvisiacu so zdravotnými následkami škodovej udalosti, a nie následkom iných okolností. V tejto súvislosti súd prvej inštancie poukázal na judikát R 29/2004 (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo/32/2002 zo dňa 10.9.2002), podľa ktorého nárok na náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti má poškodený aj v prípade, ak v čase vzniku škody nebol zamestnaný a nedosahoval žiadny zárobok, resp. iný príjem, nahradzujúci zárobok, ale poberal len podporu v nezamestnanosti, pričom poškodený v takomto prípade musí preukázať, že po skončení pracovnej neschopnosti sa chcel stať osobou zárobkovo činnou, k čomu nedošlo len v dôsledku poškodenia jeho zdravia. Z uvedeného rozhodnutia tiež vyplýva, že pri určení výšky nároku na náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti treba vychádzať z pravdepodobného zárobku, ktorý by poškodený dosiahol, nebyť poškodenia jeho zdravia.

14. Následne sa súd prvej inštancie zaoberal ďalšími spornosťami medzi stranami, a to, akou hodnotou má byť nahradený priemerný zárobok dosahovaný pred nehodou, keď žalobkyňa bola v čase nehody ešte študentkou, obdobie, za ktoré má žalobkyňa nárok na náhradu straty na zárobku a či, prípadne aj

v akej výške, má byť za účelom výpočtu straty na zárobku od „priemerného zárobku“ okrem invalidného dôchodku odpočítavaný aj aktuálny zárobok žalobkyne z dohody o pracovnej činnosti.

15. Podľa žalobkyňa z dôvodu spravodlivého usporiadania veci sa má použiť ako pravdepodobný priemerný zárobok priemerná mzda v národnom hospodárstve SR, pričom žalobkyňa vychádzala z priemernej mzdy v národnom hospodárstve SR za rok 2017 (ako rok predchádzajúci roku potenciálneho ukončenia štúdia) vo výške 954,- eur. Podľa názoru žalovaného sa malo vychádzať z minimálnej mzdy (ešte za účinnosti právnej úpravy § 447 OZ v znení do 30.11.2019) alebo z priemernej čistej mzdy sociálno-výchovného pracovníka v prešovskom kraji, keďže sa na túto profesiu žalobkyňa pripravovala. Súd prvej inštancie poukázal, že cieľom novelizovaného ustanovenia § 447 Občianskeho zákonníka je umožniť poškodenému uplatňovať si škodu spočívajúcu v strate na zárobku vo výške čo možno najviac približujúcej sa skutočnej výške škody a preto v danom prípade nie je objektivizovateľný príjem, ktorý by žalobkyňa mohla dosahovať za bežného chodu udalostí tým, že sa toto určovanie upne iba na odbor, ktorý študovala. Súd prvej inštancie vychádzal z toho, že ku škodovej udalosti došlo ešte v čase, kedy potenciálna výška zárobku je prakticky vzhľadom na nezavŕšený proces prípravy na povolanie a nemožnosť preukázania skutočného potenciálneho zárobku žalobkyne ťažko určiteľná a preto za jedinú spravodlivú a nediskriminačnú veličinu, z ktorej možno v takto neurčitej situácii vychádzať, je podľa súdu prvej inštancie priemerná mzda v národnom hospodárstve SR. Pre úplnosť dodal, že vzhľadom na to, že náhrada straty na zárobku podlieha zdaneniu príjmu, je nutné vychádzať z hrubej mzdy, a nie z čistej, ako to požadoval žalovaný.

16. Pri určení obdobia, za ktoré žalobkyni vznikol nárok na náhradu straty na zárobku pri invalidite, sa súd prvej inštancie stotožnil s dôvodmi uvádzanými žalobkyňou. Za bežného chodu vecí by strednú školu žalobkyňa ukončila v školskom roku 2017/2018, a teda minimálne od 1.7.2018 by sa buď zaradila do pracovného procesu alebo zaevidovala na úrade práce, preto od tohto dátumu je predpoklad možného príjmu na strane žalobkyne. Súd prvej inštancie dal pravdu aj žalovanému, že vyznieva rozporne vyjadrenie žalobkyne, že chcela ďalej pokračovať v štúdiu na vysokej škole, avšak reálne by bol jej nárok neuplatniteľný zohľadňujúc trvanie prípadného štúdia na vysokej škole (súd prvej inštancie si nevedel predstaviť, že by si žalobkyňa mala uplatňovať prípadnú náhradu straty na zárobku až od potenciálneho momentu ukončenia vysokoškolského štúdia, a takúto možnosť v prípade poškodeného, ktorý je ešte len študent strednej školy, je podľa názoru súdu prvej inštancie potrebné vylúčiť pre jej neobjektivizovateľnosť). Vzhľadom na ustálenie obdobia, za ktoré žalobkyni patrí náhrada straty na zárobku, súd prvej inštancie určoval pravdepodobný priemerný zárobok žalobkyne v čase pred vznikom škody vychádzajúc z priemernej mzdy v národnom hospodárstve SR za rok 2017, ktorá bola v čase vzniku škody spočívajúcej v strate na zárobku (1.7.2018) známa, a to vo výške 954,- eur.

17. Ohľadom zárobkov, ktoré žalobkyňa aktuálne dosahuje z práce na dohodu, súd prvej inštancie dospel k záveru, že tieto nemajú vplyv na výpočet straty na zárobku žalobkyne pri invalidite a preto ich pre účely výpočtu náhrady straty na zárobku nezohľadnil. Podľa súdu prvej inštancie vzhľadom na mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť u žalobkyne a reálne zdravotné ťažkosti, ktoré sú priamo súvisiace s dôsledkami škodovej udalosti, je potrebné aktuálne dosahované príjmy z dohody považovať za príjmy získané vynaložením zvýšeného úsilia a nepredstavujú pravidelný príjem žalobkyne, pričom aj samotná žalobkyňa mala obavu, či vôbec zotrvá v danej pracovnej pozícii. Za smerodajný a obdobne aplikovateľný v danom prípade súd prvej inštancie považoval názor vyjadrený v rozsudku Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 21Cdo 577/2020 zo dňa 29.10.2021, podľa ktorého je jednou zo zložiek, ktorá vymedzuje rozsah náhrady straty na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti, invalidný dôchodok poberaný z rovnakého dôvodu, pričom zamestnanec, ktorému bol priznaný invalidný dôchodok tretieho stupňa, nie je povinný vykonávať zárobkovú činnosť, a to ani v prípade, že by jeho pracovná schopnosť celkom nezanikla (došlo by len k jej poklesu najmenej o 70%, ale menej než 100%); u takéhoto zamestnanca sa nepredpokladá výkon sústavného zamestnania alebo inej zárobkovej činnosti.

18. K námietke premlčania vznesenej žalovaným pri zmene žaloby a rozšírení žalovaného nároku, súd prvej inštancie uviedol, že žalobkyňa si svoj nárok na náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti uplatnila včas. Jednotlivé nároky na náhradu škody na zdraví, medzi ktoré sa radí aj nárok na náhradu straty na zárobku po práceneschopnosti, sú samostatnými nárokmi a pri každom z nich plynie vlastná premlčacia doba. Začiatok plynutia subjektívnej premlčacej lehoty je stanovený okamihom, kedy sa poškodený dozvie o škode a zodpovednej osobe. V danom prípade

podľa súdu prvej inštancie subjektívna premlčacia lehota začala žalobkyni plynúť od okamihu, kedy sa dozvedela o priznaní invalidného dôchodku, invalidite a rozsahu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, a teda dňom oznámenia rozhodnutia Sociálnej poisťovne. Keďže rozhodnutie Sociálnej poisťovne o priznaní invalidného dôchodku bolo vydané dňa 6.10.2017, od vydania tohto rozhodnutia do dňa podania žaloby dňa 4.10.2019 neuplynula subjektívna dvojročná premlčacia lehota. Objektívna premlčacia lehota sa v prípade nároku na náhradu škody na zdraví neuplatňuje (§ 106 ods. 2 OZ in fine). Súd prvej inštancie zdôraznil, že nárok na náhrady straty na zárobku sa premlčuje ako jeden celok, jeden nárok, ktorý má povahu opakujúceho sa plnenia a nemožno ho rozložiť na niekoľko častí (nárokov), a preto neprichádza pri ňom do úvahy premlčanie jednotlivých mesačných plnení, ale premlčanie celého nároku ako celku, pričom zmena jeho jednotlivých plnení nastala iba v dôsledku zmeny právnej úpravy a teda aj k zmene žaloby dňa 3.9.2020 došlo iba z dôvodu zmeny právnej úpravy, ktorá nadobudla účinnosť dňa 1.12.2019. V tejto súvislosti súd prvej inštancie poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4MCdo 13/2013 zo dňa 29.04.2015, prípadne judikát Rc 36/2007.

19. Pri výpočte náhrady straty na zárobku sa súd prvej inštancie plne stotožnil s výpočtom straty na zárobku tak, ako to vypočítala žalobkyňa, a to aj s analogickým použitím ustanovenia o valorizácii úrazovej renty podľa zákona č. 461/2003 Z. z., a to vzhľadom na nedostatočnú právnu úpravu, ktorá nemyslela na potrebu valorizácie náhrady straty na zárobku. Za charakterovo najbližší inštitút (hoci verejnoprávneho charakteru) považoval súd prvej inštancie práve úrazovú rentu, a teda bolo potrebné valorizovať práve priemerný zárobok dosahovaný pred škodovou udalosťou, u ktorého je objektívny predpoklad rastu, a to o percento medziročného rastu spotrebiteľských cien vykázaného štatistickým úradom k polroku kalendárneho roka predchádzajúceho príslušnému roku (teda v roku 2018 za prvý polrok kalendárneho roka 2017 vo výške 2,0 %, v roku 2019 za prvý polrok kalendárneho roka 2018 vo výške 2,6 %, v roku 2020 za prvý polrok kalendárneho roka 2019 vo výške 2,9 %, v roku 2021 za prvý polrok kalendárneho roka 2020 vo výške 2,3 % a v roku 2022 za prvý polrok kalendárneho roka 2021 vo výške 1,6 %). Súd prvej inštancie poukázal, že cieľom takéhoto navyšovania priemerného zárobku je zohľadniť do budúca infláciu a zdražovanie - rast spotrebiteľských cien, ktoré sa premietajú aj do rastu miezd a má zabezpečiť, aby náhrada straty na zárobku v čase nestrácala na hodnotu, a uvedenú valorizáciu žalovaný ani nerozporoval.

20. Súd prvej inštancie preto vyhovel žalobe žalobkyne a zaviazal žalovaného tak na úhradu zaostaleho nároku na náhradu straty na zárobku pri invalidite, ako aj na vyplácanie náhrady straty na zárobku pri invalidite vo forme mesačného peňažného dôchodku počnúc dňom 1.5.2022 do budúca.

21. Zároveň súd prvej inštancie rozhodoval aj o príslušenstve pohľadávky a to úrokoch z omeškania a žalovaného zaviazal aj na zaplatenie príslušných úrokov z omeškania v zákonom stanovenej výške 5 % ročne v súlade s § 3 ods. 1 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. (základná úroková sadzba ECB za celé obdobie omeškania žalovaného bola vo výške 0,00 %). Úroky z omeškania súd prvej inštancie priznal zo sumy 7 333,63 eur, pričom žalovaný sa dostal do omeškania s jej úhradou najneskôr dňa 3.9.2019, keďže dňom 2.9.2019 uplynula lehota, do ktorej bol v zmysle § 11 ods. 7 zák. č. 381/2001 Z. z. povinný poskytnúť žalobkyni plnenie v nadväznosti na jej uplatnenie nároku zo dňa 14.5.2019, doručené žalovanému dňa 17.5.2019 (trojmesačná lehota na prešetrovanie udalosti/podanie písomného vysvetlenia uplynula dňa 17.8.2019 a následne plynulo 15 dní na plnenie). S úhradou kapitalizovanej časti náhrady straty na zárobku vo výške 10.248,82 eur sa podľa súdu prvej inštancie žalovaný dostal minimálne od druhého dňa nasledujúceho po doručení uznesenia o pripustení zmeny žaloby (deň po doručení uznesenia o pripustení žaloby mohol ešte žalovaný dobrovoľne plniť), preto súd prvej inštancie zaviazal žalovaného na úhradu úroku z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 10.248,82 eur od 29.10.2020 do zaplatenia. Ďalej súd prvej inštancie konštatoval, že ku dňu 25.3.2022 bol žalovaný preukázateľne v omeškaní iba s úhradou sumy 13.518,54 eur (splatných 18 peňažných dôchodkov za mesiace september 2020 až február 2022 x 751,03 eur v zmysle žalovanému známej výšky peňažného dôchodku), preto súd zaviazal žalovaného na zaplatenie úroku z omeškania 5 % ročne zo sumy 13.518,54 eur od 25.3.2022 do zaplatenia. Ku dňu vyhlásenia rozsudku bol ešte žalovaný v omeškaní aj s úhradou peňažného dôchodku za mesiac marec 2022 splatný k 15.4.2022, a tak súd prvej inštancie zaviazal žalovaného aj na úhradu úroku z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 751,04 eur od 16.4.2022 do zaplatenia (opäť zohľadňujúc žalovanému známu výšku mesačnej náhrady straty na zárobku k danému dňu). S ostatnými nárokmi, resp. s nárokmi v prevyšujúcej časti sa žalovaný ku dňu vyhlásenia rozsudku nedostal do omeškania s ich úhradou, preto súd prvej inštancie v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a taktiež nevyhovel žalobkyni v navrhovanom petite ohľadom

budúcich úrokov z omeškania z každej budúcej splátky od 16. dňa mesiaca do zaplatenia, a to rovnako z dôvodu, že nemožno v čase vyhlásenia rozsudku priznať žalobkyni nárok z omeškania, ku ktorému ešte nedošlo, pretože v čase rozhodovania súdu žalovaný nebol v omeškani s úhradou budúcich mesačných peňažných dôchodkov a do omeškania s ich úhradou sa ani nemusí dostať

22. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a § 256 ods. 1 CSP tak, že žalobkyni, ktorá bola v kapitalizovaných nárokoch plne úspešná priznal voči neúspešnému žalovanému nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu, pričom v zastavenej časti konania zohľadnil, že žaloba bola vzatá späť pre správanie žalovaného, ktorý po začatí konania plnil za účelom úhrady nároku. Na neúspech žalobkyne v príslušenstve, ktoré nebolo ani kapitalizované, súd prvej inštancie pre účely rozhodnutia o trovách neprihliadal.

23. V zákonom stanovenej lehote proti II., III. a V. výroku rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie žalovaný, z dôvodov podľa ust. § 365 písm. f) a h) CSP.

23.1 V odvolaní žalovaný poukázal na znenie ust. § 447 Občianskeho zákonníka po jeho zmene zákonom č. 394/2019 Z. z., ako aj na prechodné ustanovenie § 879w a dôvodovú správu k uvedenému citovanému ustanoveniu, z ktorého žalovaný vyvodil, že žalobkyni žiadna strata na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti nevznikla, pretože žalobkyňa pred dopravnou nehodou nedosahovala žiadny zárobok a ani v súčasnosti žiadny zárobok nedosahuje. Žalovaný preto s názorom súdu prvej inštancie, ktorý sa s argumentáciou žalovaného nestotožnil, nesúhlasí a taktiež zdôraznil, že rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 2Cdo/32/2002 poukazuje na iný prípad, ako prípad žalobkyne.

23.2 Žalovaný sa tiež nestotožňuje ani s rozhodnutím súdu prvej inštancie vychádzať pri výpočte straty na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti z priemernej mesačnej mzdy v národnom hospodárstve. Argumentácia súdu prvej inštancie sa žalovanému javí ako vnútorne rozporná a je toho názoru, že ak chcel súd prvej inštancie rozhodnúť čo najspravodlivejšie, mal vychádzať práve z priemernej mesačnej mzdy sociálno-výchovného pracovníka, pretože práve na výkon tohto povolania sa žalobkyňa v čase dopravnej nehody pripravovala a zároveň aj sama uviedla, že sa po skončení štúdia chcela tomuto povolaniu venovať. Za rozporné vidí žalovaný aj to, že súd prvej inštancie pri určovaní obdobia, za ktoré žalobkyni mal vzniknúť nárok na náhradu straty na zárobku, vychádzal z dátumu ukončenia štúdia na strednej škole a nie z dátumu ukončenia vysokoškolského štúdia. Žalovaný tiež dodal, že ak by sa žalobkyňa zamestnala po ukončení stredoškolského štúdia s pravdepodobnosťou hraničiacou s istotou by jej zárobok nedosahoval úroveň priemernej mzdy v národnom hospodárstve.

23.3 Taktiež sa žalovaný nestotožnil ani s rozhodnutím súdu prvej inštancie, ktorý vychádzal pri výpočte straty na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti z hrubej priemernej mesačnej mzdy. V tejto súvislosti poukázal na nález Ústavného súdu SR sp.zn. PL.ÚS 10/2016, podľa ktorého daň z príjmu a plateniu poistenia podliehal nárok na stratu na zárobku počas trvania pracovnej neschopnosti a nie nárok na stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti.

23.4 Žalovaný sa nestotožnil ani s tým, že súd prvej inštancie neprihliadol na zárobok žalobkyne, ktorý dosahuje, pretože vynaloženie zvýšeného úsilia žalobkyňou nebolo v konaní preukázané.

23.5 Žalovaný taktiež zotrval aj na vznesenej námietke premlčania.

23.6 Žalovaný nesúhlasil ani s priznaním úrokov z omeškania, pričom poukázal na ustanovenia zákona o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla s tým, že podľa jeho názoru neboli splnené podmienky stanovené týmto zákonom, a to predovšetkým k nárokom uplatneným zmenou žaloby, a preto sa žalovaný môže dostať do omeškania so zaplatením týchto nárokov až nesplnením povinností v stanovenej lehote po doručení právoplatného rozhodnutia súdu.

23.7 Žalovaný odvolaciemu súdu navrhol, aby napadnutý rozsudok zrušil a vrátil vec na ďalšie konanie, prípadne, aby vo veci sám rozhodol a to tak, že žalobu zamietne a prizná žalovanému náhradu trov konania.

24. V zákonom stanovenej lehote proti IV. výroku rozsudku súdu prvej inštancie podala odvolanie aj žalobkyňa z dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. d) CSP, pretože súd prvej inštancie nesprávne určil úhradu úrokov z omeškania zo sumy vo výške 13.518,54 eur, keď uviedol, že uvedená čiastka pozostáva zo splatných 18 peňažných dôchodkov za mesiace september 2020 až február 2022, lenže jednotlivé mesačné nároky sú iné pre rok 2020, pre rok 2021 a tiež pre rok 2022. Podľa žalobkyne súd prvej inštancie pochybil, keď splatných 18 peňažných dôchodkov počítal jednotne z výšky nároku z roku 2020 po 751,03 eur, pri určení peňažného dôchodku za marec 2022 tiež vychádzal z nároku vo výške 751,03 eur, ale správna je výška 780,58 eur, pričom opomenul na mesiac apríl 2022. Podľa žalobkyne, keďže žalovaný bol ako poisťovateľ nečinný a svojou nečinnosťou zavinil vznik sporu, vzniklo žalobkyni aj právo na úrok z omeškania. Žalovaný bol nečinný aj po priznaní čiastočného plnenia dňa 16.07.2020, hoci vedel, že došlo k zmene právnej úpravy, a to § 447 Občianskeho zákonníka od 01.12.2019. Žalobkyňa taktiež zastáva názor, že právo na úrok z omeškania podľa § 517 Občianskeho zákonníka jej vzniká aj pri nároku vo forme peňažného dôchodku vyplácaného mesačne vo výške 780,58 eur.

25. K odvolaniu žalovaného sa vyjadrila žalobkyňa, ktorá poukázala, že odvolanie nemá právne opodstatnenie, pričom názor žalovaného, že žalobkyni žiadny nárok na náhradu straty na zárobku nevznikol, považuje za mylný a názorom nemajúcim právnu oporu, a ide o rozpor s jeho písomným podaním, kde uznal žalobkynino právo na stratu na zárobku, keď žalobkyni poskytol plnenie vo výške 93,33 eur. Žalobkyňa taktiež poukázala, že ani námietka premlčania vo vzťahu k zmene žaloby nemá právne opodstatnenie, pretože k zmenám žaloby došlo len v dôsledku zmeny právnej úpravy a v predmetnom konaní žalobkyňa riadne pokračovala, pričom si neuplatňovala žiadny nový nárok. Žalobkyňa nepovažovala ani za opodstatnené námietky žalovaného čo do priznania úrokov z omeškania.

26. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací po zistení, že odvolania boli podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) oprávnenými osobami (§ 359 CSP), prejednal odvolania podané stranami sporu a preskúmal rozhodnutie súdu prvej inštancie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 378 a nasl. CSP bez toho, aby nariadil pojednávanie podľa § 385 CSP (a contrario). Pretože rozsudok vo veci samej musí byť verejne vyhlásený, odvolací súd uverejnil v zákonom stanovenej lehote miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu a webovej stránke Krajského súdu v Prešove (§ 378 ods. 2, § 219 ods. 1, 3 CSP). Po prieskume napadnutého rozsudku (§ 379, § 380 ods. 1, 2 CSP) dospel odvolací súd k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné a odvolanie žalobkyne je čiastočne dôvodné, preto odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v časti, ktorej súd prvej inštancie žalobu zamietol a potvrdil v časti, v ktorej súd prvej inštancie žalobe vyhovel.

27. Žalovaný odvolanie podal z dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP, podľa ktorých súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

28. Čo sa týka námietky žalovaného, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, odvolací súd uvádza, že nielen súdnou praxou, ale aj teóriou práva je ustálené, že dokazovanie v súdnom spore prebieha vo viacerých fázach - od navrhnutia dôkazu, cez jeho zabezpečenie, vykonanie a následné vyhodnotenie. Kým navrhovanie dôkazov je právom a zároveň procesnou povinnosťou strán sporu, len súd rozhodne, ktorý z označených a navrhnutých dôkazov vykoná. Uvedené predstavuje prejav zákonnej právomoci všeobecného súdu korigovať návrhy strán sporu na vykonanie dokazovania sledujúc tak rýchly a hospodárny priebeh konania a súčasne zabezpečiť, aby sa zisťovanie skutkového stavu dokazovaním držalo v mantineloch predmetu konania a aby sa neuberalo smerom, ktorý z pohľadu podstaty prejednávanej veci nie je relevantný. Ak však súd odmietne vykonať určitý účastníkom navrhovaný dôkaz, je jeho zákonnou povinnosťou v odôvodnení rozhodnutia uviesť, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy. (pozri nález Ústavného súdu SR, sp. zn. I. ÚS 350/08 zo dňa 30.9.2010)

29. Dokazovanie je procesný postup, ktorý je založený na vykonávaní jednotlivých dokazných prostriedkov súdom a ich následnom zhodnotení. Miera dokazovania teda spočíva v získavaní dôležitých poznatkov, na základe ktorých súd stanoví skutkový stav v prejednávanej veci a z ktorého potom vychádza a na ktorý následne aplikuje aj konkrétnu právnu normu, resp. právne normy. Zistenie skutkového stavu, ktorý objektívne zodpovedá stavu veci, je jednou z najdôležitejších činností v rámci

sporového konania, pretože je základným predpokladom vôbec pre rozhodnutie súdu. Dôkazmi overený skutkový stav je významný však aj z hľadiska posúdenia správnosti tvrdení strán sporu a unesenia dôkazného bremena, ktoré je predpokladom ich úspešnosti, a to obzvlášť v sporovom konaní (primerane rozsudok NS SR sp. zn. 4Cdo/256/2012). Skutkové zistenie, ktoré bolo podkladom pre jeho rozhodnutie, je nesprávne vtedy, ak zistenie súdu prvej inštancie nemá oporu vo vykonanom dokazovaní, pričom medzi chybami skutkového zistenia a chybami právneho posúdenia je úzka vzájomná súvislosť, keďže príčinou nesprávnych (v zmysle nedostatočných) skutkových zistení môže byť chybný právny názor.

30. Čo sa týka hodnotenia dôkazov Civilný sporový poriadok upravuje zásadu voľného hodnotenia dôkazov v § 191 ods. 1, v zmysle ktorej dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo. Voľné hodnotenie dôkazov súdom neznamená ľubovôľu hodnotenia, ale dôkazy hodnotí z hľadiska jeho dôležitosti, zákonnosti a pravdivosti. K nesprávnym skutkovým zisteniam z vykonaných dôkazov súd dospeje nesprávnym vyhodnotením dôležitosti alebo pravdivosti dôkazov, alebo porušením pravidiel formálnej logiky eventuálne vierohodnosti alebo, keď výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z procesných ustanovení o dokazovaní. Pri hodnotení dôkazov je potrebné zohľadniť aj iné okolnosti, ako sú vzájomná nadväznosť, súlad alebo rozpor medzi skutočnosťami, ktoré z vykonaného dôkazu vyplývajú a podobne. Skutkové zistenie nie je správne ani vtedy, ak medzi vykonaným dôkazom (jeho obsahom) a z neho vyvodeným (čiastkovým) skutkovým záverom, je zrejmy nesúlad.

31. V zmysle aktuálnej právnej úpravy súd môže zásadne vykonať iba tie dôkazy, ktoré navrhli strany sporu. Proces dokazovania je teda vybudovaný na princípe prejednacosti, princípe kontradiktórnosti konania, ako aj koncentračnej zásade. Tieto zásady spočívajú v tom, že tvrdenie skutočností a navrhovanie dôkazov k nim je zásadne vecou strán sporu. Iniciatíva pri zhromažďovaní dôkazov teda leží zásadne na nich a ukladá im označiť dôkazy k preukázaniu svojich tvrdení. Strana sporu má teda povinnosť tvrdenia a povinnosť dôkazného bremena. Dôkazným bremenom sa rozumie procesná zodpovednosť strany sporu za to, že počas konania neboli preukázané jej tvrdenia a že z tohto dôvodu muselo byť rozhodnuté vo veci samej v jeho neprospech. Zmyslom dôkazného bremena je umožniť súdu rozhodnúť vo veci samej i v takých prípadoch, kedy určitá skutočnosť, významná podľa hmotného práva pre rozhodnutie vo veci, nebola pre nečinnosť strany sporu, alebo vôbec nemohla byť preukázaná a keď teda výsledky zhodnotenia dôkazov neumožňujú súdu prijať záver ani o pravdivosti tejto skutočnosti, ani o tom, že táto skutočnosť bola nepravdivá. Dôkazné bremeno ohľadne určitých skutočností leží na tej strane sporu, ktorá z existencie týchto skutočností vyvodzuje pre seba priaznivé právne dôsledky; ide o toho účastníka, ktorý existenciu týchto skutočností tvrdí.

32. Vzhľadom na uvedené odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav, ktorý vyplynul z dokazovania navrhnutého a vykonaného na návrh strán sporu. Ani z odvolania žalovaného nie je zrejmé, ktoré skutkové zistenia súdu prvej inštancie nepovažuje za správne. Z odvolania žalovaného vyplýva, že sa nestotožňuje s hodnotením dôkazov v rámci právneho posúdenia veci.

33. Čo sa týka nesprávneho právneho posúdenia veci, odvolací súd poukazuje, že právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav; je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

34. V prejednanom prípade je predmetom sporu nárok žalobkyne na náhradu škody spôsobenej na zdraví, ktorú si uplatňuje podľa ust. § 447 Občianskeho zákonníka, teda žiada náhradu straty na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti pri invalidite.

35. Podľa § 447 Občianskeho zákonníka v znení účinnom do 30.11.2019 náhrada za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti poškodeného alebo pri invalidite sa posúdi a suma tejto náhrady sa určí rovnako ako suma úrazovej renty podľa všeobecných predpisov o sociálnom poistení.

36. Podľa § 447 Občianskeho zákonníka v znení účinnom od 1.12.2019 náhrada straty na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri invalidite sa uhrádza peňažným dôchodkom vo výške rozdielu medzi priemerným zárobkom, ktorý poškodený dosahoval pred vznikom škody, a súčtom zárobku, ktorý poškodený dosahuje po skončení pracovnej neschopnosti a priznaného invalidného dôchodku vyplácaného poškodenému podľa osobitných predpisov.

37. Podľa § 879w Občianskeho zákonníka Ustanoveniami § 446, § 447, § 447b a § 448 sa spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred 1. decembrom 2019; vznik týchto právnych vzťahov a vznik nárokov z týchto právnych vzťahov sa posudzujú podľa tohto zákona v znení účinnom do 30. novembra 2019.

38. Nároky upravené v § 447, ale tiež aj v ust. § 445 by mali sledovať plné odškodnenie škody na zdraví (nález ústavného súdu ČR IV. ÚS 444/11), teda, aby sa poskytnutím relutárnej náhrady došlo k reštitúcii, k stavu pred škodnou udalosťou. Predpokladom náhrady straty na zárobku je, že skutočne došlo k strate na zárobku a nielen k zníženiu pracovnej spôsobilosti. Strata na zárobku (ušlý zárobok a do budúca uchádzajúci zárobok) sa hradí peňažným dôchodkom, ktorý sa vypláca do budúca v pravidelných mesačných sumách (dávkach). Náhrada straty na zárobku je typickou relutárnou reštitúciou. Za náhradu straty na zárobku treba považovať rozdiel medzi príjmami, ktoré poškodený dosahoval pred poškodením a príjmami, ktoré má alebo môže dosť dosahovať po poškodení zdravia. Strata na zárobku sa uhrádza peňažným dôchodkom vo forme opakujúcich sa peňažných plnení prepočítaných na určité mesačné splátky v závislosti od priemerného zárobku poškodeného pred poškodením zdravia. Jednorazovo sa uhradí strata na zárobku v prípade, že sa časti celkovej straty na zárobku už stali splatnými, a to ešte pred právoplatnosťou rozsudku, ktorými sa priznáva nárok na náhradu straty na zárobku. Náhradou za stratu na zárobku sa neodškodňuje samotná strata či zníženie pracovnej spôsobilosti, ale majetková ujma prejavujúca sa tým, že trvalou stratou (znížením) pracovnej spôsobilosti následkom ujmy na zdraví prichádza poškodený celkom či sčasti o zárobok, ktorý by nebyť poškodenia na zdraví dosiahol. Nárok na náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti vzniká poškodenému len vtedy, ak nie je schopný pre svoje zdravotné postihnutie, za ktoré škodca zodpovedá, vykonávať doterajšiu prácu a dosahovať tak zárobok, ktorý predtým mal, prípadne kedy bol uznaný invalidným alebo čiastočne invalidným. Náhrada straty na zárobku sa určuje podľa jeho priemerného zárobku v dobe predtým, ako došlo k poškodeniu na zdraví. Doktrína a judikatúra zastávajú názor, že strata na zárobku je širší pojem ako len strata na mzde, prípadne inom príjme z pracovného pomeru. Súdna prax priznáva stratu na zárobku aj po takú dobu, keď sa zárobok iba predpokladá zo zárobkovej činnosti, ktorú by poškodený vykonával neskôr, nebyť poškodenia zdravia. V rozpore so spravodlivou náhradou škody by bolo nepriznanie nároku na náhradu za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti poškodenej osobe, ktorá síce nebola v čase poškodenia zdravia zamestnaná, a teda nemala zárobok alebo iný príjem nahrádzajúci zárobok, ale poberala podporu v nezamestnanosti (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 Cdo/32/2002 zo dňa 10.9.2002 – publikovaný v Zbierke rozhodnutí a stanovísk R 29/2004).

39. V ustanovení § 447 je upravený režim náhrady škody na zdraví, ak poškodený po skončení pracovnej neschopnosti zostane trvale alebo čiastočne invalidným. Touto náhradou za stratu na zárobku sa nenahrádza samotná strata či zníženie pracovnej spôsobilosti, ale majetková ujma, ktorá sa prejavuje tým, že trvalou stratou (znížením) pracovnej spôsobilosti následkom ujmy na zdraví prichádza poškodený úplne alebo čiastočne o zárobok, ktorý by dosiahol nebyť poškodenia zdravia. Hoci ustanovenie § 447 predpokladá, že poškodený mal v dobe vzniku škody príjem, z ktorého sa náhrada podľa tohto ustanovenia vypočítava, avšak podľa judikatúry Najvyššieho súdu SR má poškodený na tento druh náhrady nárok aj v prípade, ak v čase vzniku škody takýto príjem nemal (R 29/2004). Podľa tohto názoru nárok na náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti má poškodený aj v prípade, ak v čase vzniku škody nebol zamestnaný a nedosahoval žiadny zárobok, resp. iný príjem nahrádzajúci zárobok, ale poberal len podporu v nezamestnanosti. Poškodený musí v takomto prípade preukázať, že po skončení pracovnej neschopnosti sa chcel stať zárobkovo činnou osobou, k čomu nedošlo len v dôsledku poškodenia jeho zdravia. Pri určení výšky nároku na náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti treba vychádzať z pravdepodobného zárobku, ktorý by poškodený dosiahol nebyť poškodenia jeho zdravia (R 29/2004). Strata na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri invalidite predstavuje majetkovú ujmu, ktorá vyplýva z rozdielu medzi zárobkom poškodeného pred vznikom škody a zárobkom po poškodení s pripočítaním prípadného invalidného alebo čiastočne invalidného dôchodku.

40. Medzi stranami sporu, tak ako to konštatoval aj súd prvej inštancie, nebolo sporné, že v dôsledku dopravnej nehody žalobkyňa utrpela zranenia, a tiež nebolo sporné, že pre absenciu povinného zmluvného poistenia motorového vozidla, ktorého vodič bol vinníkom dopravnej nehody, podľa ust. § 24 ods. 2 písm. b) zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov žalovaný bol povinný poskytnúť z poistného garančného fondu poistné plnenie. Tiež podľa názoru odvolacieho súdu nebola sporná ani tá skutočnosť, že po skončení liečenia bola žalobkyňa uznaná invalidnou s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v rozsahu 70 %, a do 30.9.2019 dokonca v rozsahu 75 %.

41. Problematickou a spornou v danej veci na účely uplatneného nároku bola jednak otázka, či žalobkyni vznikol nárok na náhradu strata na zárobku pri invalidite vzhľadom na tú skutočnosť, že v čase nehody bola žalobkyňa študentkou na strednej škole a následne v prípade kladnej odpovede na predošlú otázku, bolo sporná výška zárobku, z akého sa má nárok žalobkyne vypočítať a za aké obdobie sa má tento nárok žalobkyni priznať. Žalovaný tiež vzniesol námietku premlčania nároku a nesúhlasil, že súd prvej inštancie nezapočítal do zárobku žalobkyne príjem, ktorý dosiahla podľa dohody o výkone práce.

42. V prvom rade odvolací súd poukazuje, že na všetky námietky žalovaného bolo relevantne zodpovedané súdom prvej inštancie, ktorý sa so všetkými námietkami žalovaného stručne, výstižne a presvedčivo vysporiadal. Odvolací súd odkazuje preto na odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, s ktorým súhlasí. Súd prvej inštancie správne použil právnu úpravu, ktorú vo svojom odôvodnení aj citoval, a túto právnu normu aj správne na zistený skutkový stav aplikoval.

43. Tak ako bolo konštatované súdom prvej inštancie, žalobkyňa v čase dopravnej nehody sa štúdiom na strednej škole pripravovala na svoje budúce povolanie, preto nebola ani zárobková činná. Avšak len táto skutočnosť nemôže byť dôvodom pre záver, aký predostiera žalovaný, že žalobkyni nárok na náhradu straty na zárobku pri invalidite nevznikol. Preto odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie je toho názoru, že žalobkyni vznikol nárok na náhradu straty na zárobku pri invalidite podľa ust. § 447 Občianskeho zákonníka. Súd zdôrazňuje, že vždy je nevyhnutné vychádzať z individuálnych, teda na konkrétnych skutkových zisteniach založených na rozmeroch každej prejednávanej veci. Mnohé prípady a ich špecifické okolnosti môžu byť netypické, čo však nezabavuje súd povinnosti urobiť všetko pre spravodlivé riešenie. Spravodlivosť musí byť v procese, ktorým súd interpretuje a aplikuje právo, vždy prítomná ako hodnotový činiteľ. Spravodlivosť je hodnotovým princípom, ktorý je spoločný všetkým demokratickým právnym poriadkom. Nad každým vytváraním súdneho rozhodnutia sa nesie dvojaký imperatív: rozhodnutie musí byť nielen zákonné, ale predovšetkým spravodlivé, preto úlohou súdu je nazerať na zákon aj cez prizmu spravodlivosti.

44. Podľa dôvodovej správy k Občianskemu zákonníku (k § 445 a nasl.) je likvidácia náhrady škody spôsobenej ublížením na zdraví založená na zásade zabezpečiť občanom takto poškodeným postačujúce hmotné prostriedky pre ich ďalší život. Práve dopravná nehoda spôsobila u žalobkyne stav, prečo sa zmenil chod predpokladaných udalostí a žalobkyňa nielenže nemohla dokončiť štúdium na strednej škole v riadnom termíne (odklad 2 roky) a pokračovať prípadne v ďalšom štúdiu, ale taktiež sa žalobkyňa nevie ďalej zaradiť do pracovného procesu. Najvyšší súd v uznesení sp. zn. 9Cdo/243/2022 zo dňa 6.9.2023 v prípade, ktorým sa zaoberal rovnakým nárokom, avšak poškodená v čase poškodenia zdravia bola samostatne zárobková činná osoba (podnikateľka v oblasti poskytovania kaderníckych služieb) uviedol, že „pokiaľ žalobkyňa poukazuje na špecifické okolnosti svojho prípadu (vek, profesijnú perspektívu, krátkosť podnikania, snahu získať obživu vlastným pričinením od skončenia školy, budúce zárobkové možnosti i zabezpečenie jej výživy v ďalšom živote) môže sa pritom jednať aj o prípad, ktorý napriek existencii daňového priznania neumožňuje zistiť skutočné príjmy poškodeného pre účely stanovenia náhrady, v takomto prípade treba zvažovať zisťovanie predpokladaného príjmu (pravdepodobného zárobku) v rozhodnom období“.

45. Preto aj podľa názoru odvolacieho súdu bol správny postup súdu prvej inštancie, ktorý zvažoval predpokladaný príjem žalobkyne v rozhodnom období. Sporné medzi stranami sporu bolo, či predpokladaný príjem žalobkyne má byť zohľadnený vo výške priemernej mesačnej mzdy zamestnanca v národnom hospodárstve podľa štatistických údajov alebo má byť vo výške priemernej mzdy v zamestnaní v odbore, v ktorom sa žalobkyňa pripravovala na svoje budúce povolanie. V podstate ide o hľadanie odpovede na otázku, čo by bolo, keby nebolo dopravnej nehody, teda otázku, aký by bol

príjem žalobkyne, ktorý by v budúcnosti pri normálnom behu vecí dosahovala, nebyť poškodenia jej zdravia. Z vykonaného dokazovania je zrejmé, že žalobkyňa bola v čase dopravnej nehody študentkou strednej školy, dosahovala výborné výsledky a mienila pokračovať ďalej v ďalšom štúdiu. Vzhľadom na následky dopravnej nehody žalobkyňa upustila od ďalšieho štúdia na vysokej škole. Tak ako uviedol súd prvej inštancie nie jednoznačne možné objektivizovať výšku príjmu žalobkyne, ktorý by dosahovala za bežného chodu udalostí, teda ak by žalobkyňa neutrpela zranenia s vážnymi následkami pri dopravnej nehode. Posudzovanie pravdepodobného príjmu žalobkyne len podľa odboru, ktorý žalobkyňa študovala pred dopravnou nehodou, by bolo vzhľadom na možnosti súčasného sveta príliš diskriminačné, keďže po skončení strednej školy by žalobkyňa buď sa mohla zamestnať vo svojom odbore, alebo pokračovať v ďalšom štúdiu na vysokej škole aj v iných odboroch, alebo si nájsť uplatnenie aj v inej oblasti, v akom vyštudovala strednú školu, a to aj mimo hraníc svojho pobytu, resp. hraníc prešovského kraja. Odvolací súd preto súhlasí so závermi súdu prvej inštancie o nemožnosti preukázania skutočného potencionalného zárobku žalobkyne. Tak ako odvolací súd uviedol vyššie, rozhodnutie súdu musí byť spravodlivé, a tak ako sa spravodlivé javilo súdu prvej inštancie vychádzať v danej situácii z priemernej mzdy v národnom hospodárstve SR za rok 2017 (954,- eur), tak sa to javí spravodlivé aj odvolaciemu súdu.

46. Ani ďalšie námietky žalovaného v podanom odvolaní neboli podľa názoru súdu odvolacieho súdu dôvodné. Čo sa týka obdobia, od ktorého žalobkyňa nárok na náhradu straty na zárobku pri invalidite patrí, je ním určite taký čas, v ktorom by sa žalobkyňa mohla zapojiť do pracovného procesu po prvýkrát, ak by nebolo dopravnej nehody, ktorá behu bežných udalostí zabránila. Ani podľa názoru odvolacieho súdu týmto momentom by nemohol byť až moment potencionalného skončenia štúdia na vysokej škole, keďže možnosti štúdia na vysokej škole sú rôznorodé – tri stupne štúdia, denná alebo externá forma, ktorá dĺžku štúdia na vysokej škole ovplyvňuje. Uvedené by bolo relevantné podľa odvolacieho súdu len v takom prípade, ak by žalobkyňa v čase dopravnej nehody bola skutočne študentkou niektorej vysokej školy. Taktiež čo sa týka záveru súd prvej inštancie o nezohľadnení príjmov žalobkyne z výkonu práce v herni za kasou, odvolací súd súhlasí so súdom prvej inštancie, že ide o príjem získaný vynaložením zvýšeného úsilia, čo bolo preukázané najmä z výpovede žalobkyne. K uvedenému treba dodať, že sa jedná o prácu, ktorá nemá s vyštudovaným odborom žalobkyne nič spoločné a nejde ani o pravidelný, či dlhodobý predpokladaný príjem zabezpečujúci postačujúce hmotné prostriedky pre ďalší život žalobkyne. Taktiež námietka žalovaného, že pri výpočte sa malo vychádzať z čistej priemernej mesačnej mzdy nie je podľa odvolacieho súdu dôvodná, nakoľko čo sa týka dani z príjmu, uvedenú skutočnosť upravuje osobitný zákon 595/2003 Z. z., ktorý presne upravuje, kedy je náhrada straty na zárobku pri invalidite zdaniateľná a v akej výške (§9 ods. 2 psím. i/ uvedeného zákona).

47. Čo sa týka námietky premlčania, súd prvej inštancie správne ustálil, že ide o nedôvodnú námietku. Odvolací súd poukazuje na uznesenie Ústavného súdu SR z 26. 7. 2019, sp. zn. II. ÚS 198/2019, z ktorého vyplýva že „subjektívna premlčacia doba na uplatnenie nároku na náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti (§ 447 OZ) začína plynúť zásadne od okamihu, kedy sa poškodený dozvedel o zárobku dosahovanom pred poškodením a po poškodení, prípadne kedy bolo vydané rozhodnutie o priznaní (nepriznaní) invalidného dôchodku a poškodený sa o ňom dozvedel. Náhrada za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti je jedným nárokom, tento nárok nemožno rozložiť na niekoľko častí, pokiaľ nenastanú nové skutočnosti. Lehota na premlčanie nároku na náhradu straty na zárobku začína plynúť najneskoršie po dni doručenia rozhodnutia o priznaní (nepriznaní) invalidného dôchodku. Nárok na náhradu za stratu na zárobku sa premlčuje ako jeden celok, nie iba ako nárok na jednotlivé, mesačne sa opakujúce plnenia z neho vyplývajúce, poskytované vo forme dôchodku (tzv. renty). Tento nárok možno uplatniť žalobou za súde až po tom, čo bolo príslušným orgánom vydané rozhodnutie o priznaní (nepriznaní) invalidného dôchodku a poškodený sa o ňom dozvedel.“ Keďže odo dňa vydania rozhodnutia Sociálnej poisťovne dňa 6.10.2017, do dňa podania žaloby dňa 4.10.2019 neuplynula premlčacia doba podľa § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka, nemožno považovať nárok žalobkyne za premlčaný. Čo sa týka námietky žalovaného, že nárok je premlčaný vzhľadom na zmeny žaloby, ktoré žalobkyňa počas súdneho konania učinila, odvolací súd uvádza, že žalobkyňa si už v žalobe uplatnil svoj nárok za obdobie od 1.7.2018 v kapitalizovanej výške za mesiace 1.7.2018 až 31.10.2019 a ďalej do budúca od 1.11.2019, pričom vzhľadom na zmenu právnej úpravy došlo k zmene výšky tohto nároku a v dôsledku trvania sporu aj k zmene výšky kapitalizovanej časti nároku. Uvedené však podľa názoru odvolacieho súdu nemá vplyv na premlčanie nároku, ktorý sa premlčuje ako celok, a nie ako jednotlivé mesačné plnenia.

48. Čo sa týka príslušenstva nároku, a to úrokov z omeškania, odvolanie podala aj žalobkyňa aj žalovaný. Žalovaný namietal, že neboli splnené podmienky stanovené zákonom o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len ako „zákon o PZP“). Žalobkyňa namietala nesprávnosť súm, z ktorých súd prvej inštancie priznal nárok na úroky z omeškania.

49. Podľa ust. § 11 ods. 6 zákona o PZP poisťovateľ je povinný bez zbytočného odkladu začať prešetrovanie potrebné na zistenie rozsahu jeho povinnosti poskytnúť poistné plnenie a do troch mesiacov odo dňa oznámenia poškodeného o škodovej udalosti

a) skončiť prešetrovanie potrebné na zistenie rozsahu jeho povinnosti poskytnúť poistné plnenie a oznámiť poškodenému výšku poistného plnenia, ak bol rozsah povinnosti poisťovateľa poskytnúť poistné plnenie a nárok na náhradu škody preukázaný,

b) poskytnúť poškodenému písomné vysvetlenie dôvodov, pre ktoré odmietol poskytnúť alebo pre ktoré znížil poistné plnenie alebo poskytnúť poškodenému písomné vysvetlenie k tým uplatneným nárokom na náhradu škody, v ktorých nebol v ustanovenej lehote preukázaný rozsah povinnosti poisťovateľa poskytnúť poistné plnenie a výška poistného plnenia; písomné vysvetlenie sa považuje za doručené dňom, keď ho poškodený prevzal, odmietol prevziať, alebo dňom, keď ho pošta vrátila ako nedoručené.

Podľa ust. § 11 ods. 7 zákona o PZP poisťovateľ je povinný poskytnúť poistné plnenie do 15 dní po skončení prešetrovania potrebného na zistenie rozsahu povinnosti poisťovateľa poskytnúť poistné plnenie alebo po doručení právoplatného rozhodnutia súdu o výške náhrady škody poisťovateľovi, ak z tohto rozhodnutia nevyplýva iná lehota na poskytnutie poistného plnenia.

Podľa ust. § 11 ods. 8 zákona o PZP ak poisťovateľ nesplní povinnosť podľa odseku 6, je povinný zaplatiť poškodenému úroky z omeškania podľa osobitného predpisu

50. Podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

Podľa § 3 ods.1 a 2 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka účinného ku dňu uzatvorenia zmluvy, výška úrokov z omeškania je o 5 percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

51. Žalobkyňa si u žalovanej (jeho povereného zástupcu) uplatnila nárok na náhradu straty na zárobku dňa 17.5.2019, pričom trojmesačná lehota na prešetrovanie udalosti/podanie písomného vysvetlenia uplynula dňa 17.8.2019 a následne plynulo 15 dní na plnenie. Žalovaná až listom zo dňa 16.7.2020 oznámila žalobkyni výsledok prešetrovania s tým, že je vznikol nárok na zaplatenie sumu 93,33 eur, ktorú sumu žalovaný žalobkyni aj zaplatil a v tejto časti žalobkyňa zobral žalobu späť. Z uvedeného je teda zrejmé, že žalobkyni vznikol nárok na úroky z omeškania, keďže žalovaný si nesplnil povinnosť podľa ust. § 11 ods. 6 zákona o PZP včas.

52. V žalobe si žalobkyňa uplatnila nárok na úrok z omeškania zo sumy 7.426,96 eur od 3.10.2019 do zaplatenia.

53. Podaním doručeným súdu dňa 3.9.2020 si žalobkyňa uplatnila úroky z omeškania zo sumy 7.426,96 eur od 3.10.2019 do zaplatenia a zo sumy 10.248,82 eur od 3.9.2020 do zaplatenia.

54. Podľa poslednej zmeny doručenej súdu dňa 25.3.2022 si žalobkyňa uplatnila nárok na úrok z omeškania vo výške 5 % ročne
zo sumy 7.333,63 eur od 3.9.2019 do zaplatenia,
zo sumy 10.248,82 eur od 3.9.2020 do zaplatenia,
zo sumy 15.335,96 eur od 25.3.2022 do zaplatenia
s 5 % úrokom z omeškania ročne z každej mesačnej dávky vo výške 780,58 eur od 16. dňa mesiaca do zaplatenia.

55. Súd prvej inštancie priznal žalobkyni úrok z omeškania vo výške 5 % ročne

zo sumy 7.333,63 eur od 3.9.2019 do zaplataenia,
zo sumy 10.248,82 eur od 29.10.2020 do zaplataenia,
zo sumy 13.518,54 eur od 25.3.2022 do zaplataenia
zo sumy 751,04 eur od 16.4.2022 do zaplataenia,
a v prevyšujúcej časti žalobu o úroky z omeškania zamietol.

56. Odvolací súd predovšetkým poukazuje, že nárok na náhradu straty na zárobku pri invalidite sa uhrádza formou dôchodku, teda v pravidelných mesačných platbách, ktorých splatnosť je možné s prihliadnutím na ust. § 11 ods. 7 zákona o PZP ustanoviť v 15. deň nasledujúceho mesiaca. Vzhľadom na uvedené, je preto možné konštatovať, že žalovaný sa dostal do omeškania s úhradou toho ktorého mesačného dôchodku vždy ku 16. dňu nasledujúceho mesiaca. Avšak s prihliadnutím na tú skutočnosť, že žalobkyňa si uplatnila nárok na úroky z omeškania z kapitulovaných súm jednotlivých mesačných dôchodkov, súd prvej inštancie v súlade so zásadou ne ultra petitem podľa ust. § 216 CSP nemohol tieto návrhy žalobkyne prekročiť.

57. Takže podľa vyššie uvedených úvah, tak ako to uvádza aj žalobkyňa, vzhľadom na výšku priemerného zárobku po valorizácii (valorizácia priemerného zárobku nebola žalovaným rozporovaná) a tiež vzhľadom na výšku preukázateľne vyplácaného invalidného dôchodku žalobkyňi vznikol nárok na náhradu na stratu na zárobku pri invalidite ako rozdiel medzi priemerným zárobkom a invalidným dôchodkom v období

od 1.7.2018 do 31.12.2018 vo výške 632,78 eur mesačne,
od 1.1.2019 do 30.11.2019 vo výške 649,18 eur mesačne,
od 1.12.2019 do 31.12.2019 vo výške 729,88 eur mesačne,
od 1.1.2020 do 31.12.2020 vo výške 751,03 eur mesačne,
od 1.1.2021 do 31.12.2021 vo výške 767,46 eur mesačne,
od 1.1.2022 do 30.4.2022 vo výške 780,58 eur mesačne.

58. Preto správne mal byť žalobkyňi priznaný nárok na úrok z omeškania vo výške 5% ročne
- zo sumy 8.340,94 eur od 3.9.2019 (suma 8.340,94 eur = mesiace od 7/2018 (3.796,98 eur) do 7/2019 (4.544,26 eur)) do zaplataenia, avšak keďže žalobkyňa si uplatnila úrok z omeškania z kapitalizovanej výšky 7.333,63 eur od 3.9.2019 do zaplataenia, tento bol priznaný súdom prvej inštancie správne,
- zo sumy 9.510,42 eur od 3.9.2020 do zaplataenia (pričom suma 9.510,42 eur je súčtom náhrady za mesiace (8-12/2019 = 3.245,9 eur) + (mesiace 1-7/2020 = 5.257,21 eur) + rozdiel z predchádzajúceho obdobia 1.007,31 eur = 8.340,94 eur - 7.333,63 eur, s ktorým rozdielom bol žalovaný ku dňu 3.9.2020 v omeškani),
- zo sumy 738,4 eur od 16.9.2020 do zaplataenia (pričom suma 738,40 eur je časťou náhrady za mesiac august (10.248,82 eur – 9.510,42 eur = 738,40 eur) splatná v 15. dni mesiaci 9/2020),
- zo sumy 13.787,43 eur od 25.3.2022 do zaplataenia (pričom suma 13.787,43 eur je súčtom náhrady za mesiace (9-12/2020 = 3.004,12 eur) + (rok 2021, 12 mesiacov = 9.209,52 eur) + (1-2 /2022 = 1.561,16) + rozdiel z predchádzajúceho obdobia 12,63 eur = náhrada za mesiac august 2020 751,03 eur – 738,40 eur = 12,63 eur, s ktorou časťou bol žalovaný ku dňu 25.3.2022 v omeškani),
- zo sumy 780,58 eur od 16.4.2022 do zaplataenia (náhrada za mesiac marec 2022 splatná 16.4.2022),
- a zo sumy 767,95 eur od 16.5.2022 do zaplataenia (pričom suma 767,95 eur je časťou náhrady za mesiac apríl (15.335,96 eur – 13.787,43 eur - 780,58 eur = 767,95 eur) splatná v 15. dni mesiaci 5/2022).

59. Podľa odvolacieho súdu skutočnosti uvedené v odvolaní žalovaného teda neboli spôsobilé spochybníť správnosť skutkových a právnych záverov, ku ktorým dospel súd prvej inštancie, preto odvolanie žalovaného z hľadiska uplatnených odvolacích dôvodov nemožno považovať za opodstatnené a rozsudok v časti, ktorým bolo žalobe vyhovie (výrok II. a III.), bol podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdený.

60. Čo sa týka odvolania žalobkyne a žalovaného týkajúce sa nároku na úroky z omeškania, odvolací súd konštatuje, že odvolanie žalobkyne bolo čiastočne dôvodné, preto odvolací súd podľa ust. § 388 CSP zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v časti, v ktorej bola žaloba zamietnutá priznaním tých úrokov z omeškania, ktoré žalobkyňi nepriznal a v ostatnej časti zamietajúci výrok do príslušenstva (úroky z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 738,40 eur od 3.9.2020 do 15.9.2020, zo sumy 780,58 eur od 25.3.2022 do 15.4.2022, 767,95 eur od 25.3.2022 do 15.5.2022, a úrokov z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 780,58 eur z každej mesačnej dávky od 16. dňa mesiaca do zaplataenia) potvrdil tak, ako

je to uvedené v II. výroku tohto rozsudku. Odvolací súd sa stotožňuje s názorom súdu prvej inštancie, že nie je možné priznať nárok na úroky z omeškania takej dávky, ktorá sa nestala splatnou.

61. Predovšetkým je potrebné si uvedomiť, že výsledkom súdneho konania je autoritatívne rozhodnutie, podľa ktorého je v sporovom konaní vždy jedna strana sporu úspešná a druhá strana neúspešná. Súčasťou práva na spravodlivý proces tak nemôže byť právo na to, aby bola procesná strana (žalobca, i žalovaný) pred všeobecným súdom úspešná, teda aby sa všeobecný súd stotožnil práve s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03). Právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom strany sporu, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom sporových strán, vrátane ich dôvodov a námietok (porov. sp. zn. II. ÚS 4/94, sp. zn. II. ÚS 3/97, sp. zn. I. ÚS 204/2010).

K trovám konania

62. Podľa § 396 ods. 1 CSP ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

Podľa ust. § 396 ods. 2 CSP ak odvolací súd zmení rozhodnutie, rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie.

63. Podľa § 255 ods. 1 a ods. 2 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá náhradu trov konania právo.

64. Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

65. Náhrada trov konania plní vo vzťahu k sporovým stranám niekoľko funkcií. Predovšetkým ide o funkciu kompenzačnú, ktorá vyplýva už zo skutočnosti, že trovy konania sa strane nahrádzajú. Ide o prejav tradičného princípu, podľa ktorého tomu, kto je v práve, nemôže byť vedenie sporu na škodu. Súčasne možno pri náhrade trov konania vnímať aj prvky preventívnej funkcie, keďže nevyhnutnosť vzniku trov každého sporového konania do určitej miery preventívne pôsobí proti svojvoľnému a šikanóznemu uplatňovaniu alebo bráneniu domnelých subjektívnych práv na súde. Za trovy konania môžu byť považované iba také výdavky, ktoré sú preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené, ak vznikli v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva. Medzi konkrétnym výdavkom a legitímnym procesným cieľom musí byť priamy vzťah odôvodnenosti, tzn. výdavok bol vyvolaný a následne vynaložený z dôvodu, ktorý možno objektívne považovať za nevyhnutnosť alebo za všeobecne akceptovateľnú potrebu v súvislosti s vedením sporu.

66. Vychádzajúc z dikcie zákona § 255 CSP, je zrejmé, že občianskoprávne (sporové) konanie je ovládané zásadou zodpovednosti za výsledok konania. Podstata povinnosti hradiť trovy konania spočíva v tom, že súd zaviazá jednu stranu konania nahradiť druhej strane konania (protistrane) buď celkom, alebo sčasti trovy konania, ktoré v priebehu konania táto druhá strana už zaplatila. Zásada úspechu v spore sa premieta v ustanovení § 255 CSP ako základné kritérium priznania náhrady trov konania, pričom úspech vo veci súd vždy skúma, čo do právneho základu veci a čo do výšky priznaného nároku. Zásada úspechu vo veci sa uplatní tak, že neúspešná strana sporu je povinná nahradiť v spore úspešnej strane trovy konania, ktoré úspešnej strane vznikli. Procesný úspech sa určuje vo vzťahu k predmetu sporu úspechom v spore, pričom plný úspech v spore sa zisťuje porovnaním žalobnej žiadosti (petitu) a výroku, ktorým sa rozhodlo vo veci samej.

67. Civilný sporový poriadok už aktuálne neobsahuje ustanovenie obdobné ustanoveniu § 142 ods. 3 OSP, ktoré umožňovalo priznať plnú náhradu trov konania, ak mal účastník neúspech v pomerne nepatrnej časti. Podľa súčasnej právnej úpravy na prvom mieste je zásada úspechu a v prípadoch, keď mala strana sporu vo veci úspech len čiastočný, platí pravidlo obsiahnuté v § 255 ods. 2 CSP (pomer úspechu). Nepatrný neúspech Civilný sporový poriadok aktuálne nepozná.

68. Podľa čl. 4 Základných princípov CSP, ak sa právna vec nedá prejednať a rozhodnúť na základe výslovného ustanovenia tohto zákona, právna vec sa posúdi podľa ustanovenia tohto alebo iného zákona, ktoré upravuje právnu vec čo do obsahu a účelu najbližšiu posudzovanej právnej veci. Ak takého ustanovenia niet, súd prejedná a rozhodne právnu vec podľa normy, ktorú by zvolil, ak by bol sám zákonodarcom, a to s prihliadnutím na princípy všeobecnej spravodlivosti a princípy, na ktorých spočíva tento zákon, tak, aby výsledkom bolo rozumné usporiadanie procesných vzťahov zohľadňujúce stav a poznatky právnej vedy a ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít.

69. Odvolací v tomto smere za potrebné považuje poukázať aj na princíp právnej istoty, ktorý je imanentným znakom právneho (napr. PL. ÚS 36/95), a ktorého súčasťou je tiež požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď (napr. I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95 a II. ÚS 80/99). Diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť všeobecného súdu o tej istej právnej otázke za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie, pokiaľ ju nemožno objektívne a rozumne odôvodniť, je ústavne neudržateľná (m. m. PL. ÚS 21/00, PL. ÚS 6/04, III. ÚS 328/05). Obsahovým komponentom princípu právnej istoty je veľmi zjednodušene povedané rovnaká odpoveď na právnu otázku za rovnakého alebo analogického skutkového stavu. Z uvedeného zároveň vyplýva, že pokiaľ je splnená podmienka existencie rovnakého alebo analogického skutkového stavu, je splnený základný predpoklad na to, aby súd na účel dodržania princípu právnej istoty a predvídateľnosti súdneho rozhodnutia musel dať na určitú právnu otázku rovnakú odpoveď.

70. Vzhľadom na uvedené poukazom na čl. 4 CSP ods. 1 a 2, § 255 CSP odvolací súd rozhodol o nároku na náhradu trov konania tak, že úspešnej žalobkyni proti neúspešnému žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, pretože je v záujme právnej istoty, aby všeobecné súdy, ktoré v podmienkach účinného Občianskeho súdneho poriadku rozhodovali o otázke náhrady trov konania v prípadoch nepatrného neúspechu jednotne, po zavedení Civilného sporového poriadku rozhodovali inak. Odvolací súd zamietajúcu časť žaloby týkajúcu sa príslušenstva pohľadávky považuje za nepatrný neúspech vzhľadom na časť žaloby, ktorej bolo vyhovené.

71. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP)

Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa § 421 ods. 2 CSP, dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

Podľa § 422 CSP dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

Podľa § 423 CSP, dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Podľa § 424 CSP, dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Podľa § 427 ods. 1 CSP, dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa § 427 ods. 2 CSP, dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

Podľa § 428 CSP, v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody - § 421 a § 422 CSP) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa ust. § 125 ods. 1 a 2 CSP podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva.

Podľa § 429 ods. 1 CSP, dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa § 429 ods. 2 CSP, povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

Podľa ust. § 160 ods. 2 CSP dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci.